

HAYAT BOYU ÖĞRENME VE BOLOGNA SÜRECİ

Prof. Dr. Süheyda ATALAY
Bologna Uzmanı
Ege Üniversitesi

BOLOGNA SÜRECİ

19 Haziran 1999 : Bologna Deklerasyonu

AMAÇ: Avrupa ülkelerindeki yükseköğretim sistemlerinin yeniden yapılandırılması

- Bilgi tabanlı toplumu oluşturma
- Bilgi tabanlı ekonomiyi oluşturma

NIHÂİ HEDEF (2010) →

- 1) Avrupa Yüksek Öğretim Alanı (EHEA-AYA) ve**
- 2) Avrupa Araştırma Alanı (ERA) oluşturmaktır**

- Yüksek hareketlilik (öğrenci, akademik ve idari personel),
- Birbiri ile karşılaştırılabilir ulusal eğitim sistemleri,
- Birbiri ile çok iyi ilişkilendirilmiş öğretim ve araştırma etkinlikleri
- İç ve dış paydaş katılımı ile sürekli denetlenen ve izlenen süreç

BOLOGNA SÜRECİ

Tarihçe

- Bologna Deklerasyonu, 1999 (29 ülke)
- Prag Bildirgesi, 2001 (32 ülke, Türkiye'nin katılımı)
- Berlin Bildirgesi, 2003
- Belgen Bildirgesi, 2005
- Londra Bildirgesi, 2007 (46 ülke)
- Leuven Bildirgesi, 28-29 Nisan **2009 (46 Bologna ülkesi +10)**
Avrupa dışındaki ülkelerin de yükseköğretim sistemlerini etkilemektedir.
- Budapeşte-Viyana, 2010 (Kazakistan'ın katılması ile 47 Bologna ülkesi)

BOLOGNA SÜRECİ: KARNEMİZ

	BERGEN-2005	LONDRA-2007	LEUVEN-2009
DERECE SİSTEMİ	MÜKEMMEL (4.67)	ÇOK İYİ (4.33)	ÇOK İYİ (4.33)
■ İkili Sistemin Uygulama Düzeyi	MÜKEMMEL (5)	MÜKEMMEL (5)	MÜKEMMEL (5)
■ 1 den 2' ye Geçiş	ÇOK İYİ (4)	MÜKEMMEL (5)	MÜKEMMEL (5)
■ İkili Sistemdeki Öğrenci Oranı	MÜKEMMEL (5)	-	-
■ Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi Uygulama Düzeyi	-	İYİ (3)	İYİ (3)
KALİTE GÜVENCESİ	ORTA (2.00)	ÇOK İYİ (4.00)	ÇOK İYİ (4.00)
■ AYA ile uyumlu Ulusal Kalite Sistemi Uygulama Düzeyi	ORTA (2)	MÜKEMMEL (5)	-
■ Dış Kalite Güvence Sistemi Gelişme Düzeyi	ORTA (2)	ÇOK İYİ (4)	İYİ (3)
■ Öğrencilerin Katılım Düzeyi	ORTA (2)	ÇOK İYİ (4)	MÜKEMMEL (5)
■ Uluslararası Katılım Düzeyi	ORTA (2)	İYİ (3)	ÇOK İYİ (4)
DİPLOMA VE ÖĞRENİM SÜRELERİNİN TANINMASI	ÇOK İYİ (3.67)	ÇOK İYİ (4.33)	ÇOK İYİ (4.00)
■ Diploma Eki Uygulama Düzeyi	ÇOK İYİ (4)	ÇOK İYİ (4)	İYİ (4)
■ Lizbon Tanınma Konvansiyonu	İYİ (3)	ÇOK İYİ (4)	MÜKEMMEL (5)
■ ECTS Uygulama Düzeyi	ÇOK İYİ (4)	MÜKEMMEL (5)	İYİ (3)
HAYAT BOYU ÖĞRENME		İYİ (3.00)	ZAYIF (1)
■ Önceki Öğrenimin Tanınması	-	İYİ (3)	ZAYIF (1)
ORTAK DERECELER		MÜKEMMEL (5.0)	-
■ Ortak Derecelerin Oluşturulması ve Tanınması	-	MÜKEMMEL (5)	-

ÜLKELERİN BOLOGNA SÜRECİ DURUM DEĞERLENDİRME RAPORU

BERGEN 2005 – LONDRA 2007

Renk	Açıklama
5	Mükemmel Performans
4	Çok iyi Performans
3	İyi Performans
2	Gelişme var
1	Gelişme az

HAYAT BOYU ÖĞRENME

Esnek Öğrenmenin Desteklenmesi

- PRAG 2001: LLL (Hayat Boyu Öğrenme) EHEA'nın (Avrupa Yüksek Öğrenim Alanı) önemli bir ögesi
- BERLİN 2003: LLL'nin vurgulanması
- BERGEN 2005
- LONDRA 2007

Esnek öğrenme yoluyla
kazanılan becerilerin ve bilginin
tanınması

HAYAT BOYU ÖĞRENME (LLL, LifeLong Learning)

- Eğitim-Öğretim Kurumlarında Örgün Öğrenme (**Formal**)
- Esnek Öğrenme (Bireyin resmi öğretim kurumları dışında herhangi bir yolla almış olduğu eğitim)
 - Sertifikalandırılmış (**Prior Learning**) **Informal**
 - İş tecrübesine dayanan sertifikalandırılmamış (**Experiential Learning**) **Nonformal**

HAYAT BOYU ÖĞRENME

Esnek Öğrenmenin Akreditasyonu

- Bireyin daha önce herhangi bir yolla aldığı öğrenmenin (eğitimin) resmi olarak tanınması prosedürüdür.
- Prosedür nasıl işler? değerlendirme(assessment) ve daha sonra tanıma (recognition)

HAYAT BOYU ÖĞRENME

Esnek Öğrenmenin Akreditasyonu

APL (Accreditation of Prior Learning)

Daha önce başka bir kurum tarafından değerlendirilerek sertifika alınmış öğrenimin tanınması.

İki amaçla olabilir:

- Herhangi bir programa giriş amacıyla (kredi sayılarak)
- Herhangi bir programın bir parçası olarak(kredi muafiyeti, ders sayılması)
- **APEL** (Accreditation of Prior Experiential Learning)
İş tecrübesi(nonformal) veya yaşam tecrübesi ile kazanılan bilgi yetenek ve becerilerin tanınması.

APL/APEL

ve

AVRUPA KREDİ TRANSFER SİSTEMİ (ECTS, AKTS)

- AKTS: Öğrenme Çıktılarını temel alan kredi sistemi
- Yaşam boyu öğrenme-AKTS
 - Prag 2001
 - Berlin 2003
- Bütün öğrenme şekilleri bir kredi şemsiyesi altına alınabilir ve AKTS ile kredilendirilebilir.

APEL ve AKTS

- AKTS öğrenme çıktıları odaklıdır.
- Kredi sistemi tabanlı hayat boyu öğrenme programı yaklaşımı şu açılardan yararlı olacaktır:
 - 1- esneklik,
 - 2- hareketlilikte artış,
 - 3- sürekli eğitimin artması,
 - 4- hayat boyu öğrenmenin paydaşları arasında işbirliğinin artması,
 - 5- tanınma ve akreditasyonun artması.

AKTS YAKLAŞIM DEĞİŞİKLİĞİ

- **AKTS Öğrenci Merkezli Eğitim**in temel yapı taşı
- AKTS, Öğrenme Çıktıları ve İş Yükü
- AKTS ulusal ve temel alan I yeterliliklerin tasarımında hayati bir önem taşımaktadır.
- AKTS yüksek öğretim kurumlarında standart ve kılavuz hazırlıklarının hayata geçirilmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır.

AKTS (ECTS) AYNI ZAMANDA KREDİ BİRİKTİRME SİSTEMİ OLABİLİR Mİ?

Hayat Boyu Öğrenme:

- Kişilerin yaşamları boyunca değişik yer ve zamanlar aldıkları eğitimlerin de kredilendirilmesi.
- Kredi biriktirmenin , kişilerin istihdamında ya da sonraki eğitim aşamalarına devamında da bir ölçüt olarak kullanılması.

ÜLKELERE GÖRE DEĞİŞİK İSİMLENDİRME

- ABD: Prior Learning Assessment (PLA)
- Kanada: Prior Learning Assessment and Recognition (PLAR)
- Fransa: La Validation des Acquis Professionnels (VAP)
 - 2002'den beri + La Validation de Acquis L'Experience(VAE)
- İrlanda:Assesment of Prior Learning (APL)
- Güney Afrika, Avusturalya ve Yeni Zelanda: Recognition of Prior Learning (RPL)
- Birleşik Krallık: Assesment of Prior Learning(APL)
 - Assesment of Prior and Experiential Learning(APEL)
- Avrupa'da CEDEFOP: validation of non-formal and informal Learning

AP(E)L - taraflar (constituencies)

- HÜKÜMETLER: Hayat Boyu Öğrenmenin Ekonomik ve sosyal boyutları.
- BİREYLER: kendine güven, sosyal statü, saygınlık, kendini daha iyi hissetme.
- İŞVERENLER: üretkenlik artışı (verimlilik), çalışanların verimliliği, insan kaynakları yönetimi, zaman tasarrufu.
- YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMLARI: Akreditasyon için şeffaflık, müfredatları gözden geçirme, modüler programlar, yeni öğretim/eğitim teknikleri geliştirme, daha az öğrenci için okul kaynaklarını kullanma, az öğrencili sınıflar-daha verimli eğitim yapma, kendini geliştirme, toplumda yeni bir yer. AMA! APEL aynı yüksek öğretim kurumlarına ciddi olarak kendini sürekli sorgulamayı da getirir.

TARİHÇE VE BUGÜN

- ABD:1970'lerden beri
üniversiteye geri dönen yetişkinler,geleneksel öğrenci dışı kişiler,değişik yüksek öğretim kurumlarının açılması..
Bugün: hükümet desteğinden bağımsız vakıflar yapıyor.
- İngiltere:1980ler
ABD çalışmaları temel alındı.MEC (Making Experience Count)programı ile başladı,10 haftasürelidir. programın açılma amacı: Bireyleri tecrübelerini ve ne yapabileceklerini,ne bildiklerini sistematik biçimde anlatabilmeleri için ikna etmek.Portfolio hazırlanması.
- Kanada:1980ler
- Fransa:1934'ten beri
5 yıl bir mesleği icra etmiş veya gönüllü olarak çalışmış kişilerin o konuda diploma almak için başvurabildiği uygulama (DHEPS- Diploma de Hautes Etudes des Pratiques Sociales
Şu anda VAP ve VAE.
- Finlandiya ve Norveç'te APEL uygulaması mevcut.

ULUSLARARASI BOYUT

- Hayat boyu öğrenme kavramı önem kazandıkça üniversiteler dışında edinilen becerilerin tanınmasını kolaylaştıracak yollar aranacaktır.
- Ülke değiştiren kişiler, mülteciler...
- APEL'in uluslararası uygulanmasının artması günümüzde hızla değişen eğitim ortamlarının önemli bir unsuru olacaktır.
- Bologna Süreci: EQF ve NQF APEL için kolaylık sağlayacaktır , çünkü eğitim seviyeleri ve temel alan yeterlilikleri belirlenmiş olacaktır.

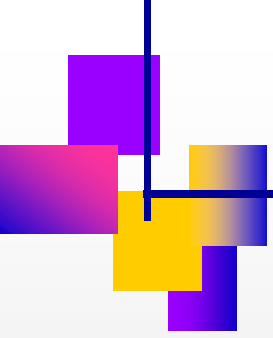
ÖRNEK

Ülke : Fransa

- Michel 30 yıl önce Fizik-Lisans mezunu. 30 yıllık ICT (Information and Communication Technologies) firma tecrübesi var.VAE (validation de acquis des experiences) ile ICT konusunda yetkinlik kazandığını gösterir ve ICT Master diploması alır.
- Francis orta okulda muhasebe dersinden pekiyi(A) alan bir öğrencidir,VAE için başvurduğunda işsizdir fakat daha önce bir markette satıcı olarak çalışmıştır. VAE jürisi işletme lisans diploması almasına karar verir. Bu derece ile Francis bir bankada iş bulur.
- Marie birinci yılında üniversiteden ayrılır,bir süre çocuğuna bakar,daha sonra 10 yıl bir firmada çeşitli pozisyonlarda çalışır,insan kaynakları yönetimi konusunda tecrübelidir.Daha sonra tekrar üniversiteye başlar ve lisans diploması olmamasına rağmen doğrudan master programına alınır.

AP(E)L Türkiye??

- Yatay, Dikey geçiş
- Erasmus
- SEM alınan sertifikalar
- Çeşitli özel eğitim kurumları tarafından verilen ve bir bölümü MEB onaylı eğitim programları (örn.dil kursları ve sertifikaları,hastane yöneticiliği sertifika programı,özel tiyatro okulları vb.)
- APL APEL-yok???

İLGİNİZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM.